

Budžet UJU za dobo od 1. 8. 1921. do 1. 8. 1922.

Table with financial data for UJU, including sections for 'Prihod' (Income) and 'Rashod' (Expenditure) with various sub-items and amounts.

Iz Jugoslavije.

Pazite konzuli Udruženja v Beogradu! Te dni se vrše razprave o ureditvi in korekturi naredb o draginjskih dokladah državnemu uradništvu. Med temi naredbami sta tudi oni dve točki, ki sta vzbudili v vrstah učiteljstva in učitelje mnogo vznemirjanja in protestov.

Izenačenje uradniških draginjskih doklad. Listi poročajo: Finančni odsek zakonodajnega odbora je imel dne 9. t. m. popolne seje. V razpravi je bilo vprašanje izenačenja uradniških draginjskih doklad ozioroma izenačenje dotičnih uredb. Doslej so za draginjske doklade javnih nameščencev in vpokojencev obstajale sledeče uredbe: 1. Dr. št. 130.000 z dne 7. oktobra 1920. 2. Dr. št. 60.901 od 20. maja 1921 in 3. Dr. št. 80.000 od 11. junija 1921.

uredbe z nekaterimi modifikacijami spreminjajo v skupno uredbo o draginjskih dokladah. Ta uredba pa se še vedno razlikuje med draginjskimi dokladami za Srbijo in Crno goro in draginjskimi dokladami za nove pokrajine. Referent Gjonović se je načeloma izjavil proti temu sistemu. Odsek je po daljši debati sprejel predloge poslanca dr. Zerjava. Na predlog dr. Zerjava se načrt finančnega ministrstva vrača odseku 4 članov, ki ima nalogo načrt predelati po sledečih načelih: 1. Izenačenje draginjskih doklad vsem onim precanskim skupinam uradništva kateremu se niso bile izenačene, in sicer sodnikom, državnih policiji, pošti itd. 2. Itržavno ozemlje se razdeli na pet draginjskih razredov. Po teh razredih naj se določi višina draginjskih doklad in dodatek za družino. 3. Po istih načelih se ima izvesti izenačenje plač in draginjskih doklad za vpokojence. — Na seji 10. t. m. je razpravljala finančni odbor o nakupovalnih zadrugah.

Tovariši iz Srbije v Ljubljani. Po skupščini v Zagrebu je prišlo več srbskih tovarišic in tovarišev v Ljubljano, kjer so si poleg drugega ogledali tudi naše gospodarske zavode in naprave in našo organizacijo. Med drugimi sta se posebno interesirala za naše naprave tovariša Milosavljevića iz Skoplja.

Učiteljske tiskarne v Jugoslaviji. Poleg učiteljske tiskarne v Ljubljani obstoja tiskarna učiteljskega delniškega društva Natošević v Novem Sadu in sedaj se snuje učiteljska tiskarna v Skoplju.

Učiteljske knjigarnice in trgovine v Jugoslaviji. Poleg učiteljske knjigarnice in trgovine šolskih potrebščin obstoja Knjižarnica učiteljskega deon. društva Natošević v Novem Sadu. Kakor smo pa informirani, delujejo učiteljska društva na to, da se osnujejo učit. knjigarnice in trgovine tudi še v večjih večjih centrih in delujejo tudi na to, da se osnujejo filijale v manjših krajih.

Poziv našim pedagoškim pisateljem. Z ozirom na dogovor, da bo učiteljski, pedagoško - znanstveno glasilo UJU prinašal odslej tudi članke v slovenskem jeziku, pozivamo naše pedagoške pisatelje, da se oglašajo odslej tudi v učiteljski. Ako hočemo priti do duhovne edinstvenosti in do enotne jugoslovenske kulture, tedaj se moramo tudi duševno medsebojno spoznati in si moramo ustvarjati skupne smotre. To je pa mogoče le, če si svoje nazore izmenjujemo v skupnem kulturnem glasilu, ki ga predstavlja danes za vsa tri plemena jugoslovenskega naroda na pedagoško - znanstvenem polju učiteljski. Neoporečno je, da moramo čimprej na kulturnem polju pričeti hoditi skupna pota, če hočemo postaviti državni močan temelj jugoslovenske kulture, ki je za njen obstanek enako važen, kakor je važno vprašanje politične konsolidacije in dobre gospodarske podlage. In pedagoško polje je eno prvih oddelkov splošne kulture, ki bo ustvarilo enotno edinstveno jugoslovensko kulturo. Rokopise je pošiljati direktno na naslov urednika učiteljski tov. Mih. M. Stanojevića, referenta v ministristvu prosvete v Beogradu. Ministristvo prosvete, Kralja Milana ulica št. 50.

Prošnja. Z letom 1922. prevzame novi blagajnik tovariš Bog. Fegic glavno blagajno. Rad bi mu izročil čiste račune. Prosim vljudno vse tiste blagajnike (čarke) okr. učit. društev, ki do danes še niso vpsrali obračuna za tekoče leto, da storo to prav gotovo do 1. decembra, ker bo gotovo treba še kakih pojasnil. Neko društvo šteje precej članov, ki še niso poravnali svojih obveznosti ne za l. 1920, in ne 1921. Vsem tem se ustaviijo stanovski listi s prihodnjo številko. Toliko v vednost, da ne bo nepotrebnega prekanja. Prihodnji mesec se razpošljejo izkazi za l. 1922. Vsaki pošiljavti bodo priložene po 3 poštno-hranilnične položnice. Blagajniki, zahtevajte jih od društvenih predsednikov — Primskovo p. Kranj. — Fr. Luznar.

Poziv, posebno za učitelje(ice) iz Primorja! Skoro sleherni vas v Juljski Benečiji ima svoje društvo, ki mu je naloga zbirati v svojem okrilju mlado in staro, nuditi mu razvedrila in izobrazbe ter množiti mu duševne in telesne moči. Imamo bralna, pevška in telovadna društva, dramatične krožke itd. Nove razmere so obudile skoraj vsa naša društva k novemu življenju in uspešnemu delovanju. Po delovanje bi bilo še uspešnejše, ako bi bila med posameznimi društvi vez, ki bi jih tesneje družila, neki kazipot, ki bi jim kazal skupni cilj, neki svetovalec, ki bi jim kazal pot za dosego skupnega cilja: narodovo izobrazbo, njegovega duševnega in telesnega razvoja. Da se ustvari taka medsebojna vez, je sklenila Goriška Slovenska omladina

izdajati mesečnik »Prosveta«. Ze naslov sam nam pove, s čim se bo pečal ta mesečnik. Predvsem ima biti glasilo vseh prosvetnih društev. »Prosveta« bo prinašala članke o naših kulturnih delavcih, o sistematičnem delovanju v društvih, o kulturnih, telovadnih, športnih in drugih prireditvah pri nas in drugod. Nadalje bo prinašala vesti o kulturnem gibanju pri nas in tri drugih narodih. Kajti treba je, da po svojih prireditvah ocenimo svoje delo in da po tujih merimo svoje moči. List bo obsegal društveni, gledališki, telovadni in športni vestnik, poročila o raznih prireditvah, njihova naznanila in ocene, nasvete društvom in druge organizatorične vesti. Objavljal bo tudi kritike novih knjig. Kolikor bodo dopuščala denarna sredstva, bo postregel list pevskim društvom z izdajo novih skladb v posebni prilogi. Po možnosti bo prinašal list ilustracije. Tak list je nujno potreben, ako hočemo, da doseže naše društveno delovanje višjo stopnjo. S takim listom, ki naj bi dajal društvu delovanju pravo smer, preprečimo, da ne zaidejo društva na kriva pota pri duševni in telesni vzgoji naroda. List se bo tiskal na 24 straneh četverke. Cena se bo določila tako, da jo bodo zmogli tudi najširši sloji. List bo pričel izhajati v kratkem. Kedaj izide prva številka, objavimo v časopisih; danes pa vabimo na sodelovanje in naročbo. — Goriška slovenska omladina. Tiskovni odsek, Gorica, Corso vardi 37. — Tovariše in tovarišice, ki delujejo na narodno-prosvetnem polju, pozivamo na sodelovanje pri gori omenjenem listu. Prve rokopise je doposlati do 1. decembra na uredništvo našega lista, ki jih od da potem na pristojno mesto.

V delu je spas! Mariborska »Straža« je zadnji čas začela na ogabno podel način blatiti napredne učitelje. V številki z dne 24. oktobra je odprla kloako svojega sovraštva na nadučitelja Cvetka v Vučji vasi, očitajoča mu stvari, ki so navjno-zlobne izmišljotine oziroma potvore resnice. Poznamo tovariša Cvetka izza dobe njegovega šolanja in učiteljevanja, in sicer po njegovem šolskem, kakor tudi izvenšolskem narodno - prosvetnem in gospodarskem delovanju in vemo, da ga s tega stališča ni potrebno zagovarjati. Naše separatistične klerikalce najbolj peče to, da tovariš Cvetko v zadnjem času prireja predavanja o potovanju po Srbiji, o kateri priložnosti naglašja potrebo narodnega in državnega edinstva ter eminentne zasluge pravoslavskih svečnikov za nacionalno-državno vzgojo srbskega naroda. — V naslednji številki pa je »Straža« ogrizla istotako ogabno tovariša Horvatića, nadučitelja na Cevnu, dolžeča ga »divje sokolske narave« ter dejanj, ki jih sigurno ni zagrešil. Temu tovarišu pa že vihti fulminantno bič nad glavo, ker mu grozi z osveto, brž ko zaveže pri vladi drug veter. Uredništvo »Straže« pripominja, da je poskrbelo na primernem mestu za vpis Horvatičevega imena in da bo dobil H. svoječasno »zasluzeno nagrado«. Skoraj nas obhaja misel, da hočejo naši nepoboljšljivi klerikalci, ki žive najbrž še vedno v avstrijsko - habsburški mentaliteti, obnoviti Lampetovih-Susteršičevo dobo persekucij in »numeriranja naših kosti«. Prepričani smo, da jim ti »človečanski« upi splavajo po Savi v Črno morje. Odvisno pa je v veliki meri od intenzivnega dela učiteljstva izven šole na narodno-gospodarskem, prosvetnem in političnem polju: da naše ljudstvo čim prej in bolje obračuni s temi vladohlepniimi in osvetoželjnimi elementi: zato vsi na krov! Mladnežev in omahljivcev ne sme biti v naših vrstah! Razširjajte zlasti naše časopise! Vodite neizprosen boj zoper največje zlo v naši državi: zlobo in neumnost! Delujte na to, da se naš narod osvobodi tudi v duševnem oziru! Tedaj se nepošteno želje naših neprijateljev po vrnitvi Lampetovih in Susteršičevih časov ne bodo nikdar več uresničile. Edino s takim smotrenim delom gradimo trden temelj srečne bodočnosti naše jugoslovenske države in — lastnega stanu. V delu je spas!

Odbor za molbe in žalbe zakonodajne skupščine je imel sejo, na kateri je sklenil, da postanejo vsi dosedajčasni učitelji definitivni in se jim za definitivno službovarje štejejo vsa leta od njih polnoletnosti (t. j. od 21. leta). — Kaj se je hotelo s tem doseči, ne vemo in se nam zde časopisne vesti nejasne in nerazumljive. Da bi se definitivnost kar generalizirala, bi bilo malo čudno; pri plači je pa ipak določen rok definitivnosti, ki se šteje od prvega nameščanja — terej ne pride v poštev. Edin vzrok bi bila morda premeščanja, ki pa tudi ne bi opravičevala določitev definitivnosti na 21. leto, ker bo to sigurno prineslo zmedo v vprašanje štetja let.

Solska mladina v Ljubljani je obhajala obletnico rapalske pogodbe. »Jugoslov. Matica« je priredila mladini brezplačno predavanje z 90 skopičnimi slikami. Na predavanju v »Unionu« so bile srednje in ljudske šole. Obkrat je bilo nabito polno v dvorani. Mladina je z velikim zanimanjem gledala slike od Triglava po soški dolini mimo S. Gregorčičevega groba v Gorico, od tam v Trst, v Istro in v Reko — odtod pa po morju na otoke. Obkrat je mladini poiasnjeval pomen krajev in slik dr. Ivan Lah. Menimo, da je na ta način naša mladina najprimerneje proslavila obletnico rapalske pogodbe — Želeti bi bilo, da »Jugoslovenska Matica« priredi taka predavanja za našo mladino in širše občinstvo tudi po Sloveniji v drugih krajih, kjer je dana možnost.

Izpraševalna komisija za ljudske in meščanske šole v Ljubljani. V svrhu izpopolnitve izpraševalne komisije za ljudske in za meščanske šole v Ljubljani so še imenovani za člane te komisije: Rudolf Arnsšek, telovadni učitelj; Emil Adamič, glasbeni učitelj in Ludovik Vazaz, glavni učitelj na državnem ženskem učiteljskišču.

Strogo kontrolo glede dopustov učiteljstvu v Sloveniji je odredila za bodoče pokrajinska uprava, oddelek za prosveto in vero. Uradni zdravniki bodo morali odslej pri preiskavah obolenih učnih oseb postopati z vso strogostjo.

Mestna ljudska šola na Barju — razširjena. Višji šolski svet je dovolil s tekočim šolskim letom 1921.22. razširjenje dosedanje štirirazredne mestne osnovne šole na Barju, v petrazrednico.

Nujna prošnja! Prosim vse tovariše in tovarišice, ki znajo za kake tamburaške instrumente (tudi posamezne), da so na prodaj, naj mi to javijo. Mogoče počivajo tudi kje kaké note in čakajo mišjih zob. Dajte, pošljite jih nam. — Tovariški prosim za čimprejšnje obvestilo. — Božo Račič, Adlešiči, Bela Krajina.

Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl nadučitelj v pok. Anton Kazafura. Naj v miru počiva!

Poročil se je 13. t. m. Stanko Vrelec, nadučitelj v Suhoru pri Metliki z gospi Danico Goleš, hčerko grško-katol. župnika iz Drag pri Suhoru. Mlademu paru obilo sreče!

Na dan proslave spomina kralja Petra I., Osvoboditelja, je mladina osnovne in meščanske šole v Zalcu nabrala v prid Jugoslovenski Matici vsoto 851 K.

Vestnik meščanskih šol.

c. Prosimo pojasnila. Dejstvo je, da imamo za vso Slovenijo samo eno višjo šolsko oblast, ki živi in vlada že vse od pričetka naše države. To je bilo prepotrebno, torej dobro in prav. Logično misleč človek bi bil sedaj prepričan, da bo ta moderna in jugoslovenska oblast vladala po enem in istem načinu v Ljubljani, Ribnici, Mariboru, Lendavi, v Zameškem, Halozah in sploh po vseh drugih velemestih, ki imajo šole. Temu pa ni takol! Ko so po dolgem cinanju ustanovili n. pr. šolske svete v Mariboru, Ptuju in Celju, so jih postavili na popolnoma drugo podlago kot na bivšem Kranjskem. V teh svetih imajo tudi učitelji zastopnika, namestnika pa ne; menda zato, ker učitelj po najnovejših naziranjih sploh nima pravice biti bolan. Zato tudi ni možno, da bi prišel meščanski učitelj vsaj kot namestnik v to korporacijo in zastopal svoje šolstvo. Zato tudi ne more imeti meščanski učitelj zastopnika v novoustanovljenem disciplinarnem svetu. Izroččen je na milost in nemilost svojim tovarišem z ljudske šole. In Prekmurje, to ubogo od majke zapuščeno dete! Dobilo je — zopet po dolgem kolebanju — svoj šolski odbor, torej tvor popolnoma novega tipa, tvor brez pravic in brez pomena, ki edino lahko ovadi lenega učitelja ali onega, ki pričena vložni zapisnik 15. septembra mesto 1. januarja. Pa koliko je še razlik v postopanju tu in tam. In sedaj pojasnilo! Ali ne sede možje iz učiteljske organizacije v višjem šolskem svetu. Ali ne morejo zastaviti ob pravem času svojih sil v to, da bi se šolska vprašanja obravnavala enotno vsaj v naši mali Sloveniji, ki bi bila lahko v tem pogledu uzorno urejena, še predno dobimo toli zaželen šolski zakon? Ta bo vendar končno ubil avstrijske paragrafe, če se ne motim. Prepričan sem, da bi Beograd popolnoma odobral enotno ureditev šolstva v Sloveniji še pred novim šolskim zakonom. Prepričan sem pa tudi, da bi se to dalo izvesti, ko bi ne bilo okostenelih birokratarjev in ko bi se učiteljski zastopniki v naši najvišji korporaciji krepko zavzeli za končno likvidacijo stokrat prokletih avstrijskih paragrafov in njih predstavitelja polsvetnika Petra Končnika!